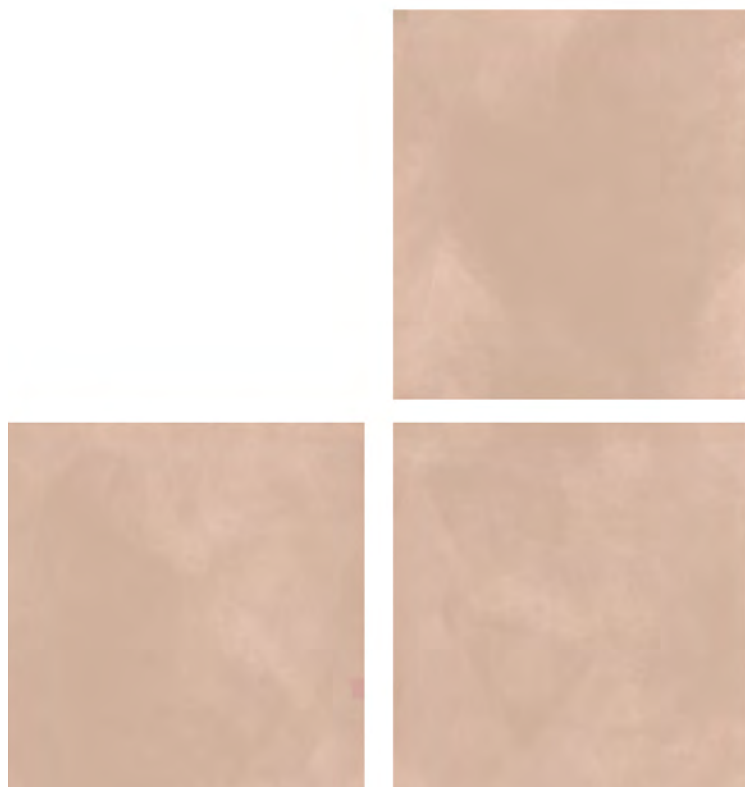

POSLEDNÍ CESTA

STEFANIE AZMANOVA, 5. SEMESTR

ATELIÉR TESAŘ-BARLA, ATZBP
15127 ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ I
LS 2023

POSLEDNÍ CESTA

Rozšíření hostivařského hřbitova a zachování jeho silného motivu v podobě čtyř čtverců.

Navrhuji krematorium, síň smíření, kolumbária a propojení významných historických míst a událostí, jako například památníky padlých za druhé světové války.

KONEC BEZ ROZLOUČENÍ

Česká republika je zemí se statisticky zjištěným nejvyšším množstvím pohřbů bez obřadu v celé Evropě. I přes to, že je konečný rituál jednou z nejdůležitějších věcí pro smíření s odchodem blízké osoby. Pomáhá pozůstalým s přijetím reality. Smrt byla vždy spojována s nějakými rituály, díky nimž se lidi vyrovnávali se ztrátou blízkého, pomáhali i se smířením, že jednoho dne odejdeme všichni. Pohřební obřady se objevují od vzniku lidstva. Povaha rituálu se mění s časem, sociální postavením zesnulého, vírou společnosti a někdy i přáním zesnulého.

Zabývám se celkem třemi body, které by podle mého názoru ovlivňují rozhodnutí o uskutečnění či neuskutečnění obřadu před kremací.

Mají lidé pocit, že se jedná pouze o akt náboženství?

Je smrt vytěšňována z dnešní společnosti?

Chybí v lidech důstojnost k zesnulému?

Mají lidé pocit, že se jedná pouze o akt náboženství?

Dnešní společnost se skládá především z ateistů nebo lidí věřících v něco neurčitého, kteří se neradi hlásí ke konkrétnímu náboženství. Smrt má v náboženství velký význam, protože pro zesnulého je to čas vstupu do nové formy existence a pro živé je čas se připravit na totéž. Celý život se odvíjí od momentu narození a smrti. Přidává to tak celému procesu smrti hodnotu. Do teď nemáme vědecky dokázáno, co se děje s duší po smrti. Tam, kde věda nestačí, nastupuje víra. Většina společnosti u nás nevěří na posmrtný život, a tak se nesnaží o posvátný odchod našich blízkých, protože je to zkrátka konec naší cesty. Nechtějí se ateisté zabývat obřadem, protože nevěří, že se po smrti s duší něco děje a tak už je to vlastně jedno? Jsou ateisté akorát realističtí lidé, kteří se opírají o vědu a ve chvíli, kdy nastupuje na místo vědy víra, ztrácejí chuť se tímto tématem příliš dlouho zabývat, protože jim zkrátka nedává smysl? Co se týká pohřebního obřadu, nemají žádnou povinnost skrze náboženství a je to čistě jejich volba. Pokud zesnulý neměl vyloženě poslední přání na podobu rozloučení, zůstává toto rozhodnutí na pozůstalých. Pokud je v jejich okolí na pohřeb pouze kostel nebo jiná sakrální stavba, mohou se cítit, že jim toto místo nenáleží. To bylo pro věřící vždy blízké a přirozené místo na rozloučení. Mohou mít poté pocit, že se jedná spíše o akt náboženství. Může to být důvod, proč u nás obřady částečně vymizely. Jen málo se u nás nachází smuteční síně, které jsou určeny pro všechny a nepochází z 20. století.

Je smrt vytěsňována z každodenní společnosti?

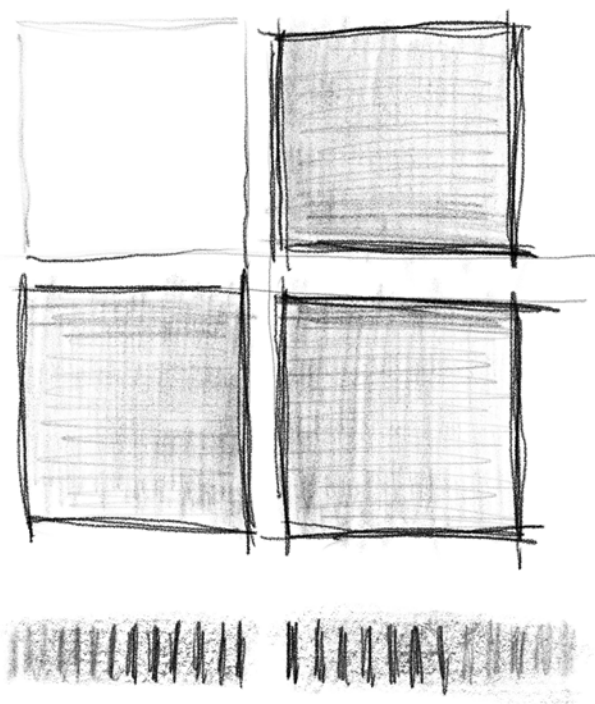
Smrt je dnes vnímána jako traumatizující skutečnost, která nepatří do každodenního veřejného prostoru a vědomí. Pokud tedy nejsem věřícím od malička se se smrtí setkávám pouze na obrazovkách nebo z příběhů, které jsou i tak obaleny do přijatelné formy. Není mi pořádně vysvětlena a raději se jí mám jako dítě vyhnout, než abych se trápila touto otázkou, protože mě stejně čeká až za spoustu let. Nenapomáhají tomu ani hřbitovy, které mají přísný návštěvníkřský řád. Stále to ve většině případech nejsou oblíbená místa. Co podporuje na hřbitovech strach a napjatou atmosféru je samota. Naopak čím více lidí, tím lepší pocit, někde patřím, nejsem na to sám a jsem něčeho součástí. Pokud se se smrtí běžně nesetkávám, nemohu být připravena na její nástup. Lidé, kteří se smrti vyhýbají a nemluví o ní mají mnohem těžší loučení a smíření se s odchodem blízké osoby. Mohou pak vnímat obřad jako extrémně bolestivou věc, skřz kterou nechtějí své trápení zvětřovat a sdílet ji. Od toho se pak dále odvíjí, že nesouhlasím s názvem smuteční síň, ale volila bych spíše název síň smíření. Smutek je součástí obřadu, ale není pointou pohřbu. Obřad slouží především k přijetí pravdy, reality a skutečnosti, že daná osoba se mezi námi již nenachází.

Chybí v lidech důstojnost k zesnulému?

Zacházet s mrtvými důstojně je symbolický akt, který odkazuje na náš vlastní vztah se zesnulým. Není to univerzální povinnost pro všechny. Nezávisle na jakýkoliv morálních nebo náboženských ohledech nebo obavách o ctnost, máme povinnost zacházet se zesnulými důstojně, která vychází pouze z naší dobré vůle. Ne každý ji v sobě ale nachází, i přes to že je společensky určeno, kdo by se měl o pohřeb postarat. Jsou to blízcí. Pokud zesnulému nezbyl žádný blízký člověk, který by tuto povinnost přebíral je kremace uskutečněna bez obřadu.

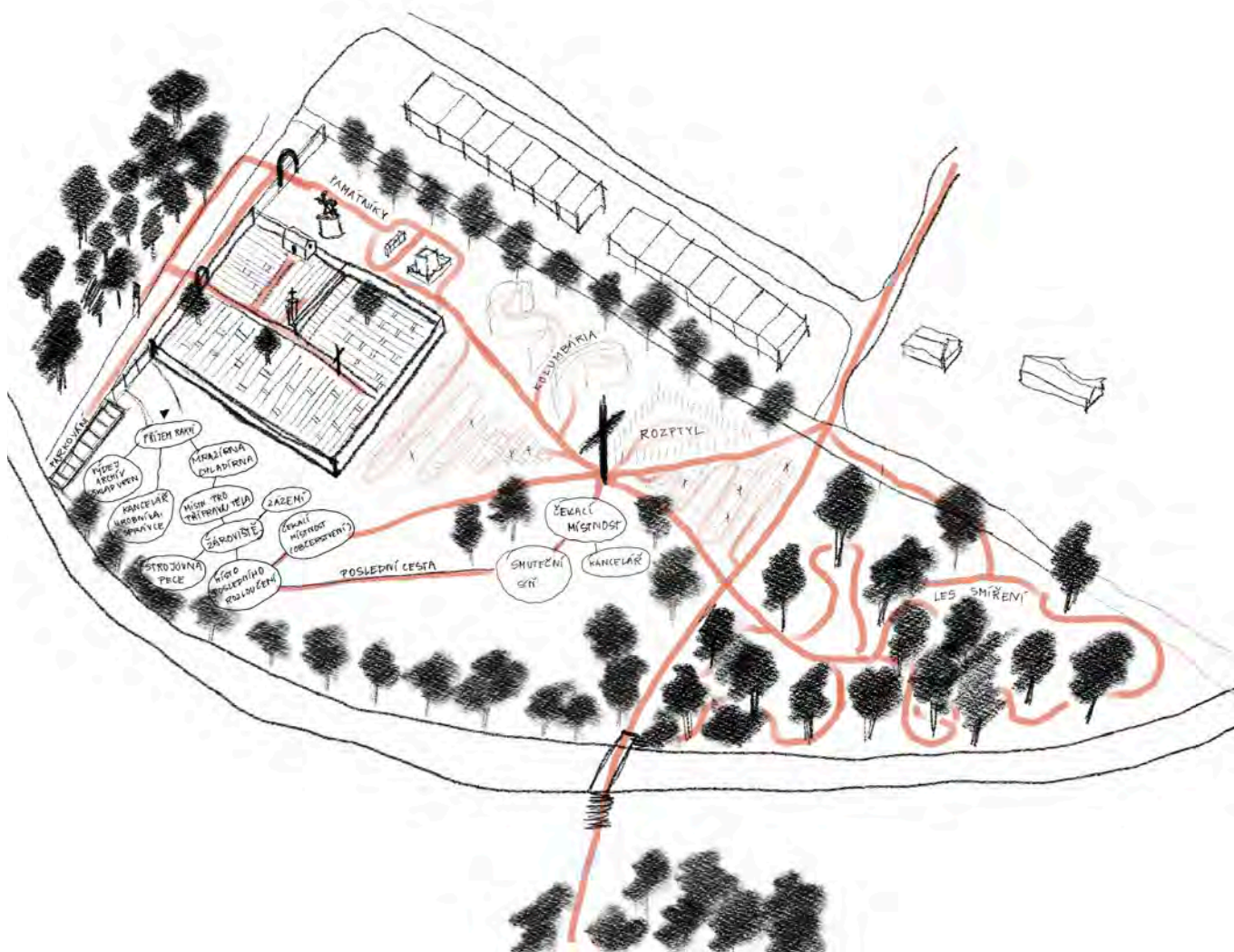
Ale i přes to všechno, máme v sobě uchovanou tradici v podobě smutečního obřadu. Spojení všech způsobů pohřbů je truchlení, které se objevuje u všech živočichů, nejenom lidí. Existuje spousta studií, kde se potvrzuje, že i zvířata konají jakýsi svůj způsob obřadu při ztrátě blízkého. Ať už to jsou ptáci, kteří po smrti donesli na tělo zemřelého kus trávy a společně se nad tělem sešli nebo mořští tvorové, kteří spojili své ploutve a tvořili kruhovou formaci kolem místa úmrtí. To potvrzuje, že je pro nás obřad naprosto přirozený akt. Nemusí být nutně vysvětlován vírou a měli bychom ho podstupovat všichni, ať už k důstojnému uchování zesnulého nebo pro nový začátek pozůstalých bez blízké osoby.

KONCEPT

Jednu věc mají poslední cesty zesnulých společné - měly by být důstojné. Tudíž navrhuji místo pro poslední rozloučení v podobě doprovodu zesnulého ke kremaci, při kterém je rakev nesena ze síně smíření až do krematoria. Hlavním důvodem je statisticky nízký počet uskutečněných obřadů u nás.

Namísto tradiční kremace je navržena šetrnější akvamace.

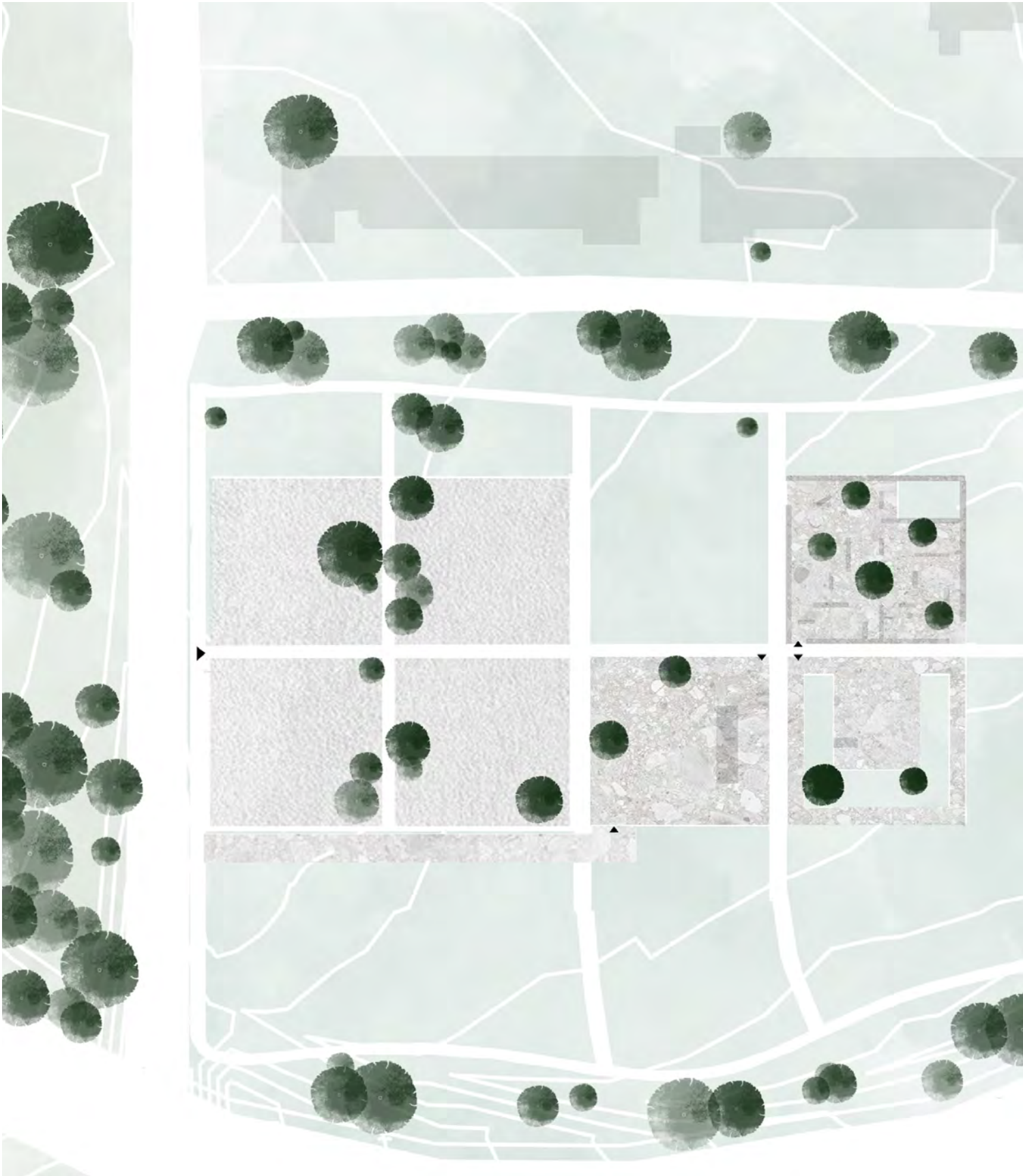
M 1:5000

0 80

SITUACE

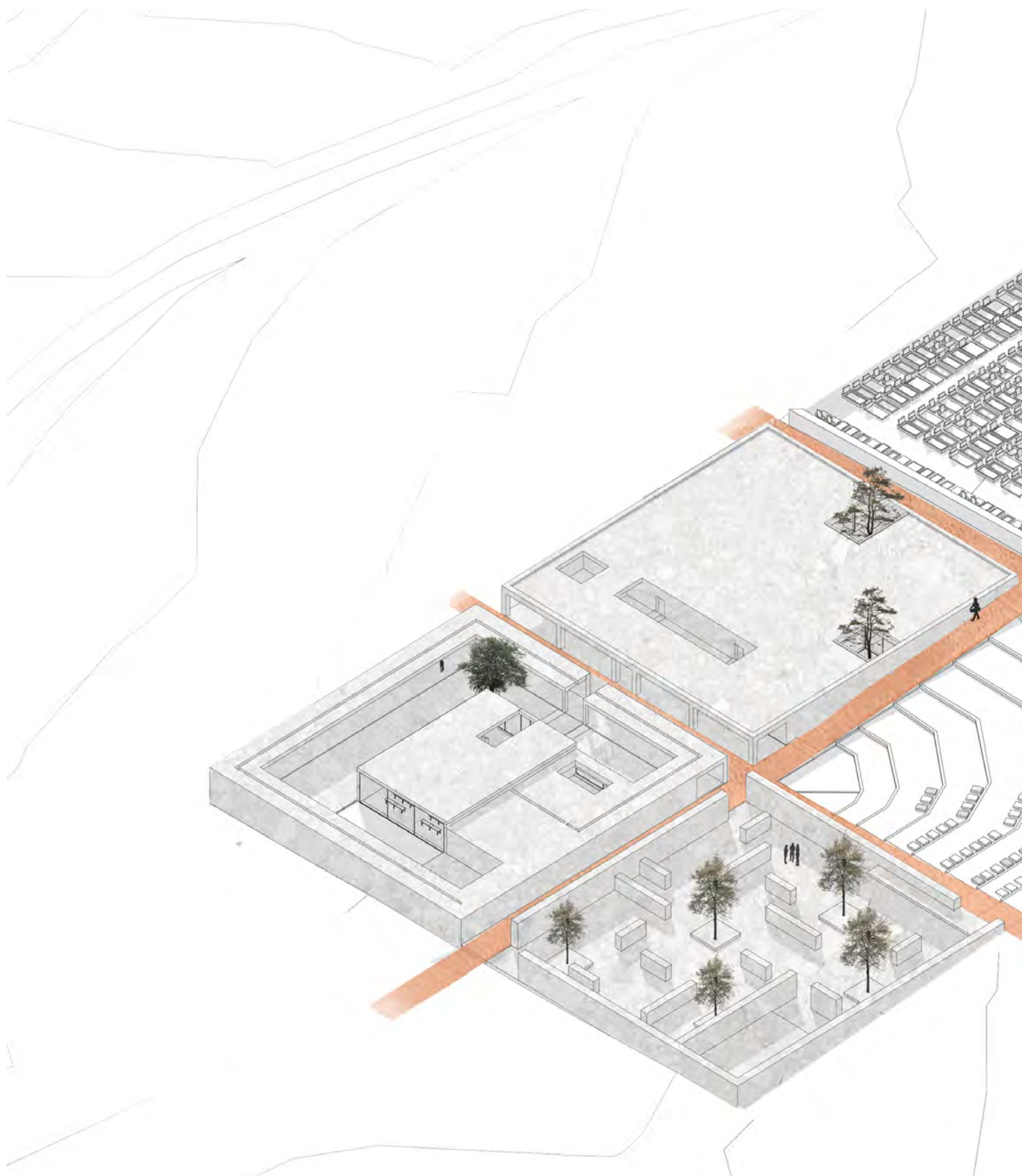
M 1:1 000

0 15

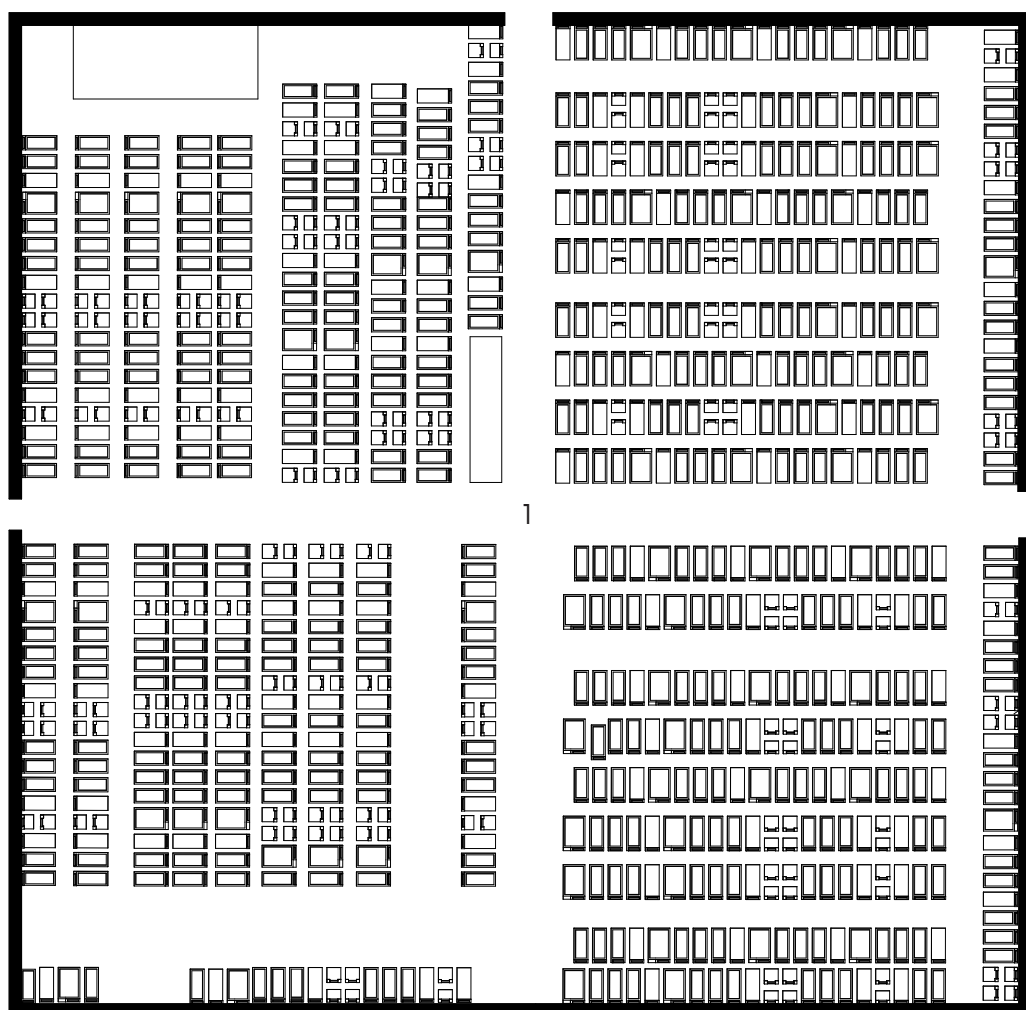

AXONOMETRIE

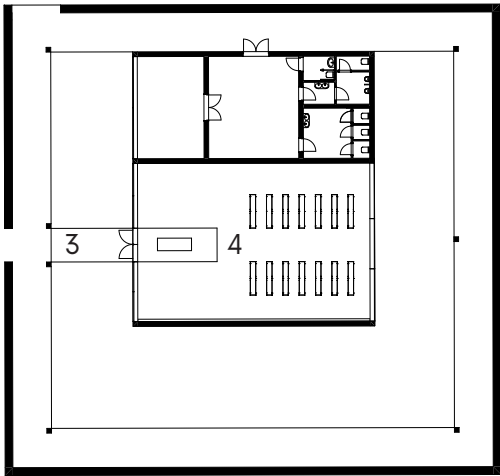
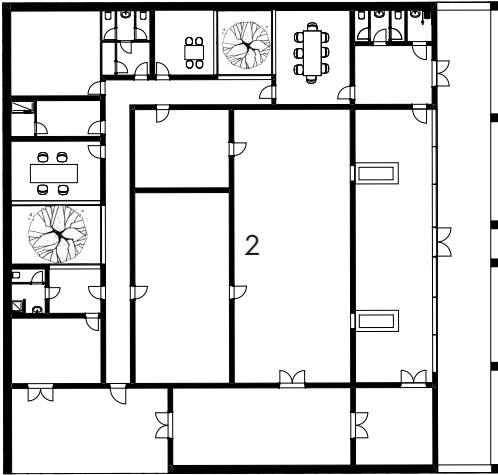
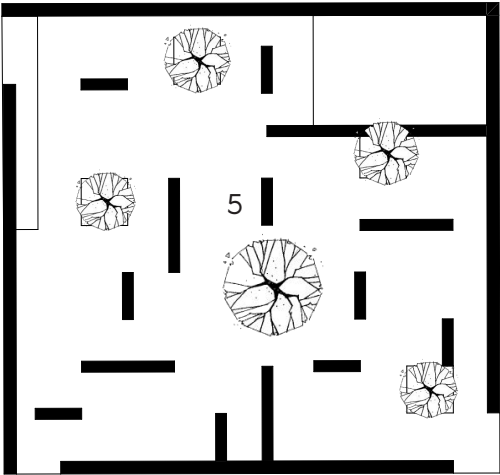
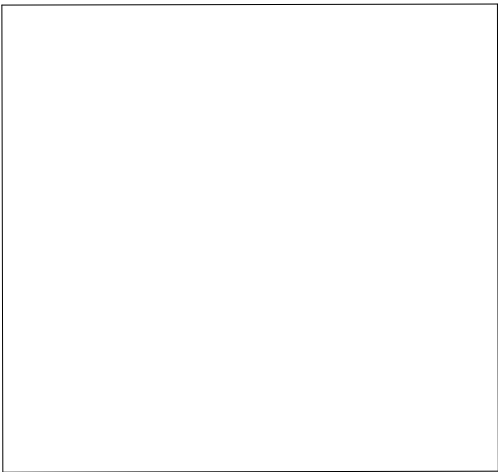

CELKOVÝ PŮDORYS SE STÁVAJÍCÍM HŘBITOVEM

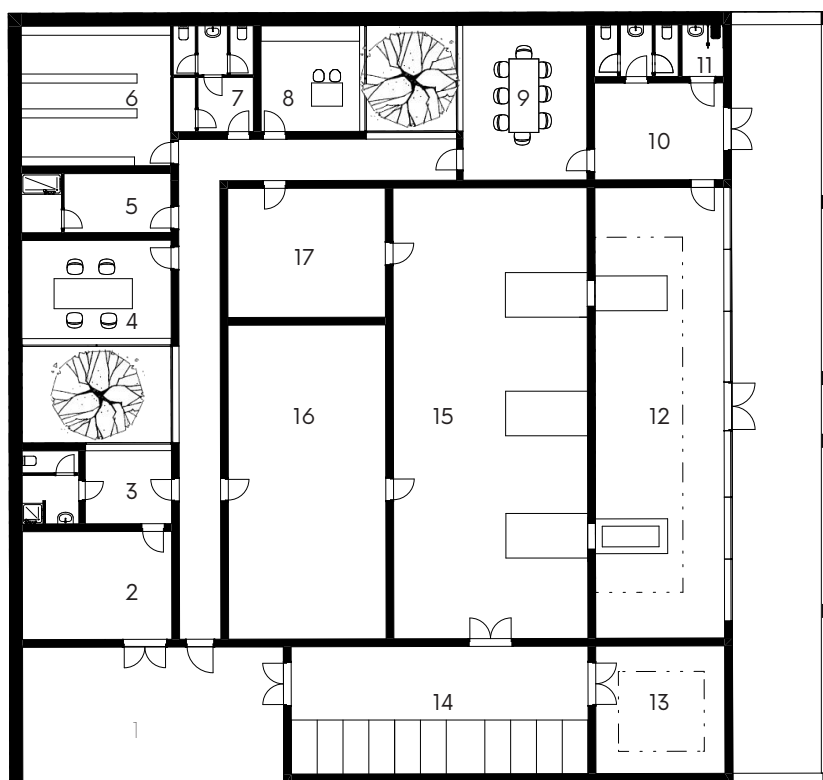
- 1 stávající hřbitov
- 2 krematorium
- 3 poslední cesta
- 4 síň smíření
- 5 kolumbária

- 1 příjem rakví
- 2 zázemí pro hřbitov
- 3 kancelář správce hřbitova
- 4 kancelář pohřební služby
- 5 zázemí pro zaměstnance
- 6 sklad uren
- 7 toalety pro zaměstnance
- 8 denní místnost
- 9 zasedací místnost
- 10 recepce
- 11 toalety pro veřejnost
- 12 místo posledního rozloučení
- 13 místnost pro přípravu těla
- 14 chladírna/mrazírna
- 15 akvamace
- 16 strojovna
- 17 technická místnost
- 18 síň smíření
- 19 výstava těla
- 20 čekací místnost
- 21 toalety
- 22 rozptylová loučka

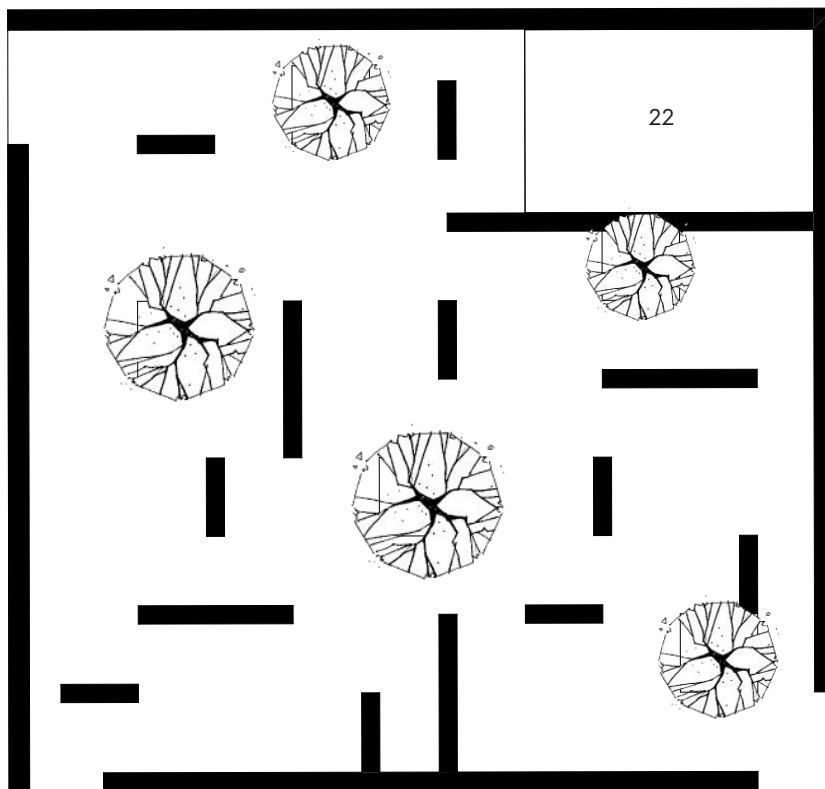
PŮDORYS KREMATORIA

M 1:300

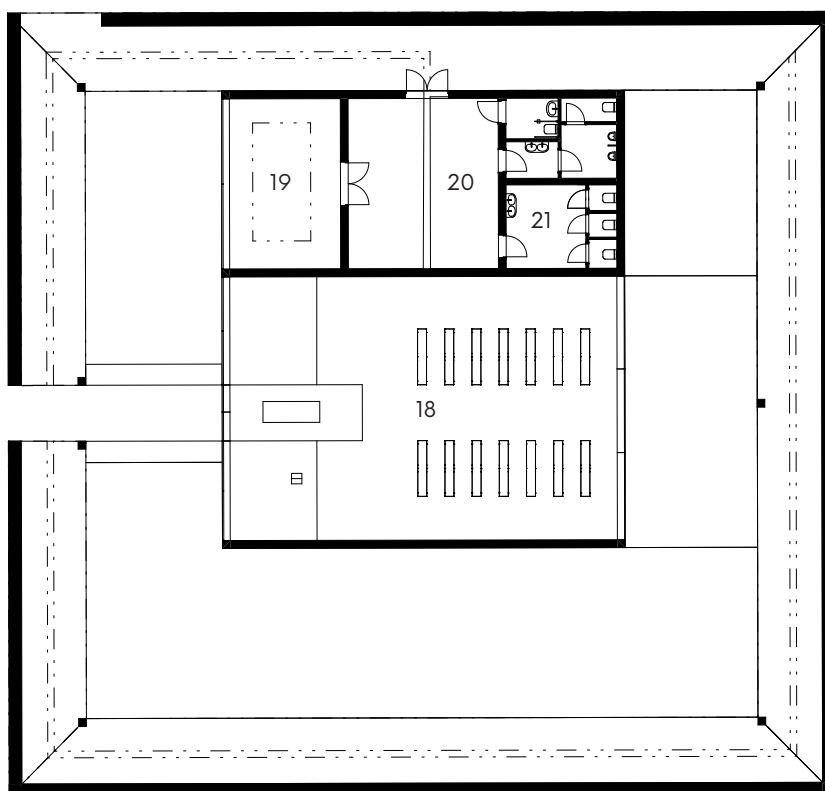
PŮDORYS KOLUMBÁRIA

M 1:300

PŮDORYS SÍNĚ SMÍŘENÍ

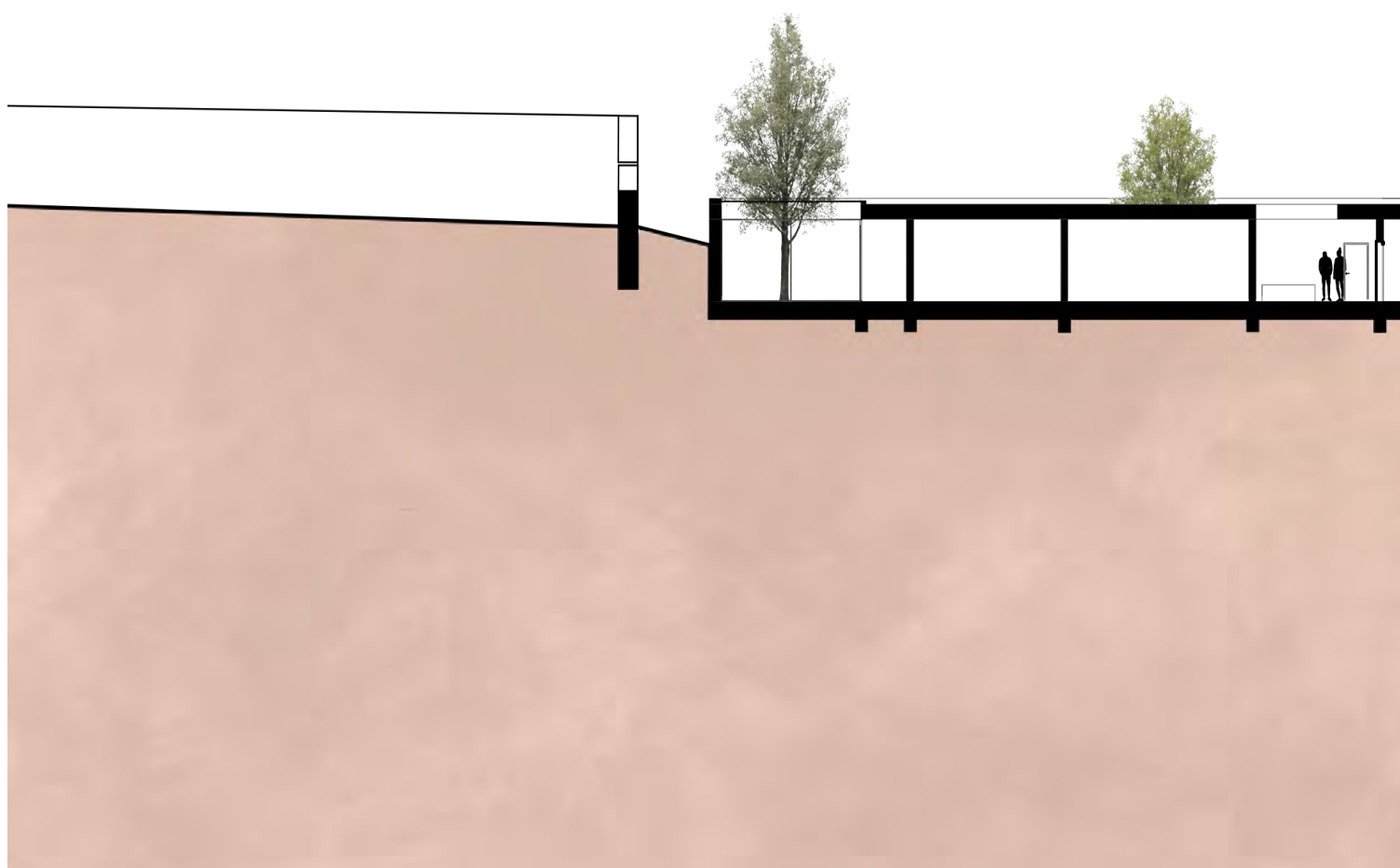
M 1:300

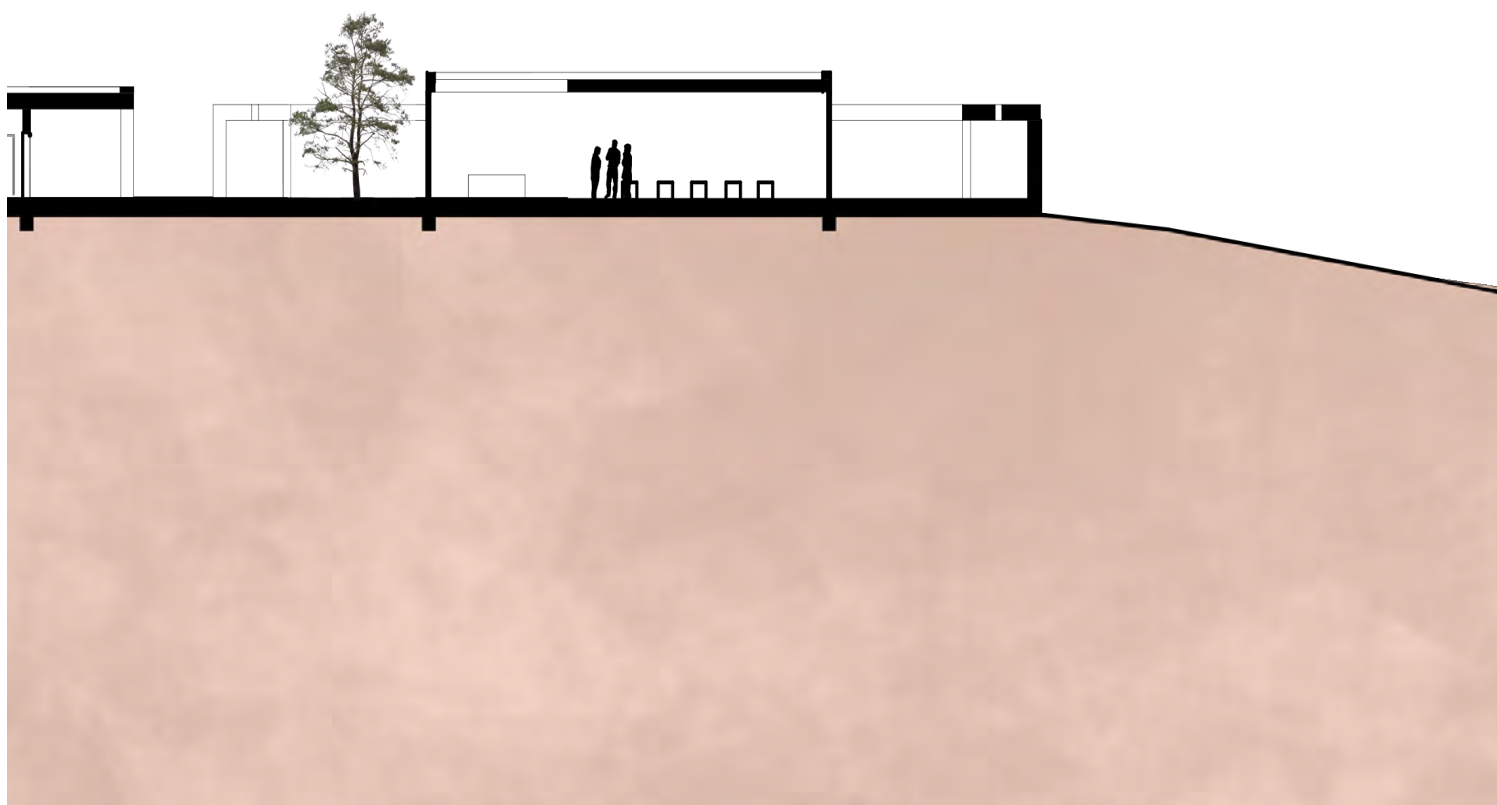
0 6

PODELNÝ ŘEZ

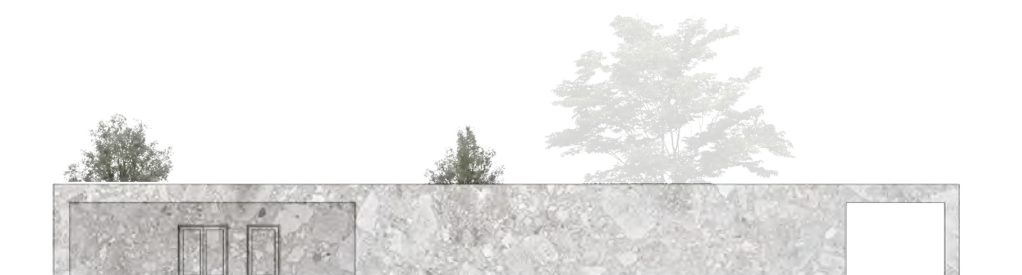

M 1:300

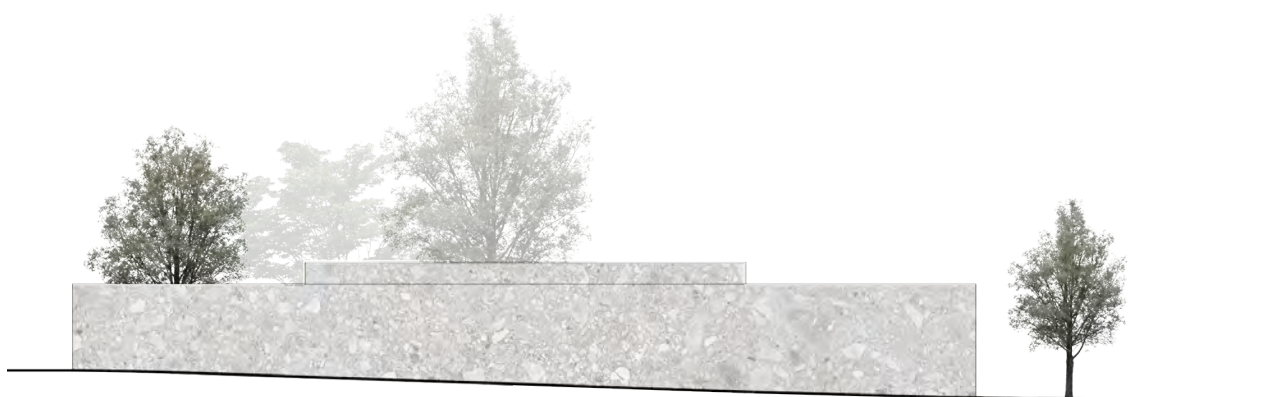

0 6

POHLED JIŽNÍ

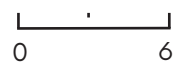

M 1:300

0 6

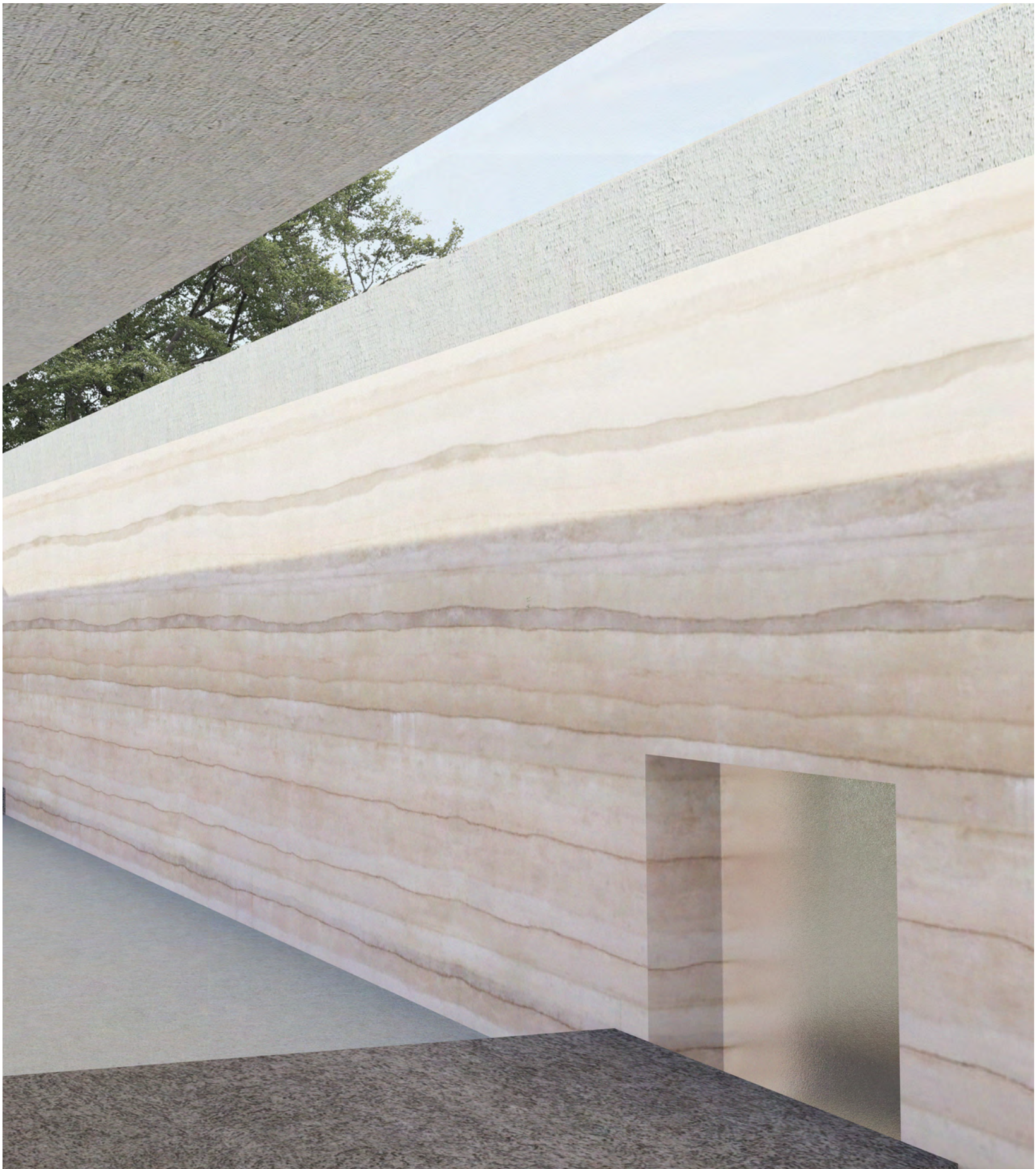

AUTORSKÁ ZPRÁVA

Probourávám staré hřbitovní stěny pro zapojení stávajícího hřbitova do kontextu Hostivaře. Parkem, který navrhuji, propojuji obytnou zástavbu s rozlehlou přírodou, která je odříznuta hlučnou dopravní komunikací.

V mém návrhu kopíruji stávající motiv čtyř čtverců pomocí křížení cest. Každý čtverec slouží jiné funkci. Tři z nich jsou využity v celé ploše a jeden volný slouží jako urnový háj. Jsou pro okolí uzavřené, ale navzájem spolu komunikují. Největší děj je orientován do samého křížení cest, kde je prostor pro orientaci a rozhled do všech koutů parku.

Krematorium by využívalo akvamaci (v našem státě zatím nelegální), která je šetrnější a úspornější variantou. Díky ní je možné umístit krematoria do bližšího centra města a navázat tak na síň, která bude dostupná všem.

Komplex je umístěn v usedlé části Prahy a navržen jako park. Je umístěn do terénu a z vnějška doplňuje rastr historického hřbitova pomocí stěn. Nesnaží se ho jakkoli překonávat. Uvnitř se pak odehrává život za zdmi, které zajišťují dostatečné soukromí při obřadu.

Navrhuji celkem tři objekty. Jeden slouží krematoriu, druhý síni a poslední kolumbáriu.

Krematorium využívá proces akvamace. Ta probíhá na bázi alkalické hydrolýzy. Tak jako tradiční kremace i vodní varianta redukuje lidské ostatky na kosti. Výsledkem vodní kremace je pak kapalina, která prochází čističkou odpadních vod. Případné chemikálie přítomné v lidském těle jsou tak vyfiltrovány a nedostanou se do půdy či do vzduchu jako v případě tradičního pohřbu či kremace. Tento způsob se považuje za šetrnější a ekologický. V zahraničí se již využívá, ale u nás je stále nelegální. Akvamace využívá tři zařízení. Dvě jsou určena pro veřejnost k rozloučení se se zesnulým a jedna může být nepřetržitě v provozu. V krematoriu se také nachází zázemí pro stávající hřbitov, které se v současné době nachází daleko a není přímo spojeno s tímto místem. Přímo v krematoriu je také prostor pro poklidné zařízení a naplánování pohřbu.

Přímo na krematorium je napojená síň smíření. Dalším prvkem je prostor kolumbária, který je doplněn rozptylovou loučkou. Z pohřbívacích způsobů lze využít pohřbívání do země, umístění do kolumbária, rozptyl na loučce, nebo zasazení památného stromu.

Objekty drží jednotný vzhled díky stejnému materiálu. Pohledové stěny jsou obloženy přírodním betonem terazzo. Všechny stavby jsou jednopodlažní a zapuštěné do terénu.

POSLEDNÍ CESTA

Vedoucí práce

doc. Ing. arch. Jan Jakub Tesař, Ph.D.

Ing. arch. Matěj Barla

Konzultanti

Provoz funerálních staveb: Mgr. Tomáš Kotrlý (MMR ČR)

Esej: Mgr. Vladan Klement, Ph.D.

Krajinářský architekt: Ing. arch. Vojtěch Hybler

BIM: Ing. arch. Martin Rosa

Host ateliéru: Ing. arch. Radek Šíma

Ateliér Tesař–Barla

15127 Ústav navrhování I

Fakulty architektury

České vysoké učení technické v Praze

letní semestr 2023

